

"Moderland – Når staten kupper børnene" er en samfundskritisk bog, der beskriver, hvordan ideologiske, politiske og økonomiske kræfter stort set har gjort det umuligt for nutidens kvinder i Danmark at passe deres egne børn. Bogen sætter fokus på den omfattende institutionalisering af børn fra ca. 10 måneders alderen, som er almindelig praksis i Danmark i dag, og beskriver de konsekvenser, det har, både for kvinderne og for børnene – og i sidste ende for samfundet.

Forfatteren Anne Kirstine Sørensen taler i sin bog om to køn – kvinder og mænd. Derudover postulerer hun, at der generelt er forskelle mellem kønnene ift. livsønsker og tilknytning til børnene. Hun påpeger også, at kvinder ikke kan betragtes som en homogen gruppe, men at de indbyrdes også kan have ret forskellige livsønsker, og at det er et mindretal af kvinder, de mest karriereorienterede, som har fået taletid – og dermed lov til at sætte dagsordenen ift. det ønskværdige kvindeliv.

Bogen Moderland giver taletid til andre kvinder – det flertal af kvinder, der angiveligt har et ønske om at få lov til at prioritere omsorgen for børnene og familielivet i langt højere grad, end det i dag er muligt. Bogen beskriver, hvordan kvinders kamp for ligestilling – for muligheden for at træffe egne valg, for mange kvinder er blevet en ny form for ufrighed. Kvinder har ikke længere muligheden for at prioritere arbejdsliv og karriere over moderskabet og familielivet, hvis det er det, de ønsker. Det er i stedet blevet en samfundsmæssig forventning – og et påtvunget valg, som de understøttes i at træffe bl.a. igennem påstande om, at pædagogisk faglighed er bedre end forældreomsorg og derudover et skattesystem, der er skruet sådant sammen, at kun de færreste familier kan leve af én indtægt.

Bogen får læseren til at reflektere over ligestillingsbegrebet. Er det reelt ligestilling, når kvinder er tvunget til at opføre sig mere, som mænd traditionelt har gjort det? Eller kommer den reelle ligestilling først i det øjeblik, hvor de traditionelt mere kvindelige kompetencer/dyder som den nære omsorg får lige værdi samfundsmæssigt – bliver betragtet som lige så vigtige, som evnen til at besidde et lederjob? For hvad nu hvis det reelt set er samfundets vigtigste funktion at give den kommende generation af mennesker – skatteydere – det bedste grundlag for trivsel og sund udvikling? Det har altid omkostninger menneskeligt og økonomisk, når vi negliger menneskers basale behov, i dette tilfælde behovet for ubetinget kærlighed, ro, tilgængelig kontakt og nærvær – og forkrøblede og rodløse sjæle har det således med at blive en udgift for samfundet.

Anne Kirstine skriver om, at der i dag er alt for store krav til børns selvforvaltning – at de i alt for høj grad er overladt til sig selv og hinanden uden voksen vejledning, hvilket hun også ser som et udslag af den omfattende institutionalisering. Det er en genkendelig problematik og bekymring, når man arbejder med børn og unge, at de mangler retning og lederskab. Internettet og de mange skærme, som er kommet ind i vores liv, bidrager til at skabe et rum for børn og unge, hvor de er frakoblet voksen kontakt og guidning. På internettet er de for alvor alene med hinanden på godt og ondt – for nogles vedkommende i rigtig mange timer dagligt. Den tidlige institutionalisering kan, som jeg ser det, således næppe forklare alle de vanskeligheder, som børn og unge i dag oplever, men den kan meget vel være en væsentlig faktor. En faktor som skaber en sårbarhed – en revne i det fundament, som også senere i livet skal værne imod mistrivsel. Derfor er Anne Kirstines bog vigtig – for det liv, som venter på børn og unge i dag, kræver et stærkt fundament.

I en tid hvor vi opererer med talrige kønsbetegnelser, taler om mere øremærket barsel til mændene og flere topposter til kvinderne, siger Anne Kirstine mange politisk kontroversielle ting højt. Det vil hun uden tvivl få hug for i forskellige sammenhænge. Men det bliver ikke her. Jeg ser hendes bog som et modigt og insisterende forsøg på, at få politikerne (og i nogen grad også lederne) i tale omkring en vigtig problemstilling. Nemlig at vi har fået skabt et samfund med for lidt tid og for lidt plads til at være menneske – og hvor resultatet er for mange mennesker, der er i dårlig trivsel. Hun beskriver sig selv som en aktivistisk mor, og det er befriende at læse en bog, som tør have noget på hjertet, af en forfatter som ikke lader sig skræmme af, at hun bevæger sig ind i et komplekst felt, hvor forskningen kan være tvetydig. Forskning har trods alt sine begrænsninger, og ind imellem må man gerne mene noget velbegrundet, uden at der nødvendigvis kan eller skal findes evidens for det.

For de kvindelige læsere er bogen en mulighed for at mærke efter. Man kan løbe så stærkt i hamsterhjulet – eller være så indlejret i kulturelle og samfundsmæssige forventninger, at man glemmer at sætte spørgsmålstegn ved om det, man laver, og de valg, man foretager i livet, giver mening. Som moder var bogen en smertelig påmindelse om fortidens svære situationer og valg – dér, som bogen synliggør, i virkeligheden allerede var truffet for mig. Anne Kirstine skriver et sted, at vi står i en brydningstid, hvor mønstre og myter må revideres. Måske kan dette – og denne bog bidrage til, at fremtidige kvinder i højere grad får et reelt valg – og børnene et stærkere fundament. Det kunne man ønske. Bogen får hermed min varmeste anbefaling.

Af Nicola Nyhave, specialist i børnepsykologi